

Lapin korkeakoulukonsernin

INNOVAATIO• OHJELMA 2014–2020

TURVALLISUUS
LUONNONVAROJEN
JALOSTAMINEN
Elinkeinojen rinnakkaiselo
työelämä & hyvinvointi

Arktinen politiikka ja raja-alueyhteistyö
JULKISET PALVELUT
LUONTAIS-
ELINKEINOT

VÄESTÖKEHITYS JA ELINOLOJEN MUUTOS
MATKAILU

elinikäinen oppiminen
ENERGIA-
TEHOKKUUS

taide ja kulttuuri
SOSIAALINEN TOIMILUPA JA OIKEUDET

Yhdenvertaisuus
YHTEISÖLLISYYS
OSALLISUUS

arkkinen muotoilu

Lapin korkeakoulukonserni

Lapin korkeakoulukonsernin

INNOVAATIO• OHJELMA

2014 – 2020

Lapin korkeakoulukonserni on Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulun strateginen liittouma, jonka avulla korkeakoulut kykenevät tarjoamaan opiskelijoille, henkilökunnalleen ja ympäröivälle yhteiskunnalle entistä vahvempaa osaamista.

Lapin korkeakoulukonsernin innovaatio-ohjelma 2014-2020 on konserniosapuolten yhteinen ohjelma-kokonaisuus, jolla jatketaan vuonna 2009 aloitettua yhteistä suunnitelmallista tutkimus- ja kehitystyötä. Ohjelman keskeinen tavoite on edistää maakunnallisen innovaatioverkoston rakentamista ja vahvistaa korkeakoulujen roolia alueen elinkeinoelämän ja julkisen sektorin kehittämisessä yhteistyössä alueen muiden tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden kanssa.

Innovaatio-ohjelma sisältää korkeakoulujen yhdessä sopimat, alueen tarpeisiin vastaavat tutkimuksen sekä kehittämis- ja innovaatiotoiminnan teema-alueet ja toimintatavat, joiden avulla kasvatetaan yritysten ja julkisen sektorin osaamista, tehostetaan näiden toimintaa sekä tuetaan uusien innovaatioiden ja yritysten syntymistä. Ohjelman keskiössä on käyttäjälähtöinen ja ratkaisukeskeinen, monialainen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta.

Pyrkimyksenä on rakentaa pohjaa uudentalaiselle kehittämisajattelulle, jonka keskeisimpiä arvoja ovat avoimuus, monialaisuus, ideoiden jakaminen, verkostomainen yhteistyö ja yhdessä luominen. Alueen innovaatiotoimijoiden välisen avoimen dialogin, yhteistyön ja yhteisymmärryksen myötä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan päällekkäisyydet vähenevät ja vaikuttavuus kasvaa.

Sekä yliopistolla että ammattikorkeakoululla on omat strategiansa liittyen kansainväliseen ja kansalliseen tutkimukseen, taiteelliseen toimintaan sekä kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Innovaatio-ohjelma toteuttaa korkeakoulujen strategisia kärkiä:

Lapin yliopiston *strategisena profiilialueena on arktisen ja pohjoisen muutoksen tutkimus. Arktisuutta ja pohjoisuutta tutkimuksessa lähestytään ihmisten, yhteiskuntien ja ympäristön sekä niiden vuorovaikutuksen näkökulmista. Profiilialueita toteuttamaan on laadittu Arktisen ja pohjoisen tutkimusohjelma, jonka teema-alueita ovat:*

- *Arktinen kulttuuri, hyvinvointi, matkailu ja muotoilu*
- *Pohjoinen ympäristö, luonnonvarat ja oikeudet arktisella alueella*
- *Oppiminen ja arktinen informaatio*

Lapin ammattikorkeakoulun *strategisia painoaloja ovat etäisyyksien hallinta, luonnonvarojen älykkään käytön edistäminen, turvallisuusosaaminen sekä arktinen yhteistyö ja pohjoinen rajaosaaminen. Lisäksi läpileikkaavana painoalana on palveluliiketoiminta ja yrittäjyys. Painoaloillaan ammattikorkeakoulu tähtää arktisen osaamisen edelläkävijäksi sekä kansainvälisesti arvostetuksi kouluttajaksi, kehittäjäksi ja kumppaniksi. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnallaan Lapin ammattikorkeakoulu pyrkii ennen kaikkea liiketoiminnan ja yrittäjyyden vahvistamiseen, sekä alueen julkisen sektorin toiminnan tehostamiseen.*

1. TAVOITTEET

- Edistää alueen innovaatiotoimijoiden välistä avointa dialogia, yhteistyötä ja yhteisymmärrystä, ja sen avulla vahvistaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta sekä vähentää päällekkäisyyksiä.
- Kehittää korkeakoulujen ja alueen muiden toimijoiden innovaatiovalmiuksia ja toimintamalleja.
- Edistää korkeakoulujen mahdollisuuksia vaikuttaa ja asemoitua merkittävänä toimijana yhteiskunnallisissa muutosprosesseissa.
- Kanavoida korkeakoulujen osaamista elinkeinoelämän ja julkisen sektorin kehittämiseen.
- Tuottaa monialaisesti tietoa arktisuudesta ja pohjoisuudesta sekä tutkimus- ja kehittämis-yhteisöille että alueen eri toimijoiden käyttöön.
- Syventää ja laajentaa toimijoiden osaamista arktisen alueen globaaleissa kysymyksissä.
- Luoda uusia monitieteisiä ja -alaisia yhteistyöverkostoja sekä tukea korkeakoulujen pohjosiin ja arktisiin tutkimuskysymyksiin ja kehittämistehtäviin liittyvää verkostoitumista kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Edistää tieteellisen vaikuttavuuden lisäksi korkeakoulujen yhteiskunnallista ja taloudellista vaikuttavuutta.
- Vahvistaa korkeakoulujen kykyä hankkia täydentävää rahoitusta innovaatio-ohjelman tavoitteita tukevaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

2. TEEMA-ALUEET

Innovaatio-ohjelman teema-alueisiin ja niiden vuorovaikutukseen liittyen kehitetään laaja-alaisia, yhteisiä tutkimus- ja kehittämissympäristöjä (*European Research Infrastructures*), kuten esimerkiksi Arktisen ja pohjoisen tutkimuksen huippuosaamiskeskittymä, Arktisen muotoilun osaamiskeskittymä sekä pohjoisten hyvinvointipalvelujen osaamiskeskittymä perustuen sosiaali- ja terveyspalvelurakenteen muutokseen (*Sociopolis*).

ARKTINEN YMPÄRISTÖ, LUONNONVARAT JA KILPAILUKYKY

- Luonnonvarojen jalostaminen
- Vähähiilisyys ja energiatehokkuus
- Luontaiselinkeinot
- Matkailuelinkeinot
- Elinkeinojen rinnakkaiselo
- Sosiaalinen toimilupa ja oikeudet
- Olosuhdeosaaminen ja turvallisuus
- Arktinen politiikka ja raja-alueyhteistyö

POHJOISEN YHTEISKUNNAN MUUTOS JA HYVINVOINTI

- Yhteisöllisyys ja osallisuus (eri ikäluokat, etenkin nuoret)
- Julkiset palvelut (järjestämis- ja tuottamistapojen muutos, saatavuus ja saavutettavuus, tuottavuus, tehokkuus ja inhimillisyys)
- Väestökehitys ja elinolojen muutos
- Eri väestöryhmien hyvinvointi ja yhdenvertaisuus, saamelaisten asema alkuperäiskansana
- Työelämä ja hyvinvointi
- Arktinen muotoilu, taide ja kulttuuri
- Elinikäinen oppiminen, avoimet oppimisympäristöt ja etäoppiminen

3. TOIMINTATAVAT JA ORGANISOITUMINEN

Innovaatio-ohjelman avulla vahvistetaan Lapin toimijoiden innovaatiovalmiuksia ja kehitetään yhteisiä toimintatapoja ja toimintakulttuuria. Perimmäisenä tavoitteena on luoda yhteistyöllä uusia palveluita, tuotteita sekä toimintamalleja elinkeinoelämän ja julkisen sekä järjestösektorin tarpeisiin. Innovaatio-ohjelman toteuttamisessa sovelletaan tarvelähtöistä toimintamallia.

Ohjelman toimeenpanoa johtaa korkeakoulukonsernin johtoryhmä. Sisällöllisesti toimintaa koordinoi työryhmä, joka koostuu korkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa johtavista henkilöistä sekä korkeakoulukonsernin yhteisten yksiköiden edustajista (*Matkailun tutkimus- ja koulutusinstituutti, Pohjoisen kulttuuri-instituutti, Sociopolis*).

Ohjelman arviointi ja seuranta toteutetaan vuosittain järjestettävässä arviointi- ja suunnittelutyöpajassa, johon kutsutaan korkeakoulujen ja sektoritutkimuslaitosten edustajien lisäksi laaja-alaisesti edustajia maakunnan eri sidosryhmistä. Työpajojen tarkoituksena on arvioida innovaatio-ohjelman käytännön toteutumista, nostaa esiin kehittämiskohteita sekä teema-alueisiin liittyviä uusia aloitteita.

Ohjelman toteuttamiseen tähtäävien ohjelmakokonaisuuksien valmisteluun kootaan aihealuekohtaisia asiantuntijaryhmiä korkeakoulujen ja sidosryhmien edustajista. Innovaatio-ohjelmaa toteutetaan alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten rahoitusinstrumenttien ja kumppanuuksien avulla. Ohjelmakokonaisuuksien valmisteluun ja kansallisten ja kansainvälisten verkostojen rakentamiseen haetaan tarvittaessa erillisrahoitusta.

4. KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Kansainvälistyminen ja kansainvälisen toiminnan edistäminen on osa Lapin korkeakoulukonsernin innovaatio-ohjelman toteutusta. Tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen kansainvälistä asiantuntemusta ja sen tunnettuutta innovaatio-ohjelman teema-alueilla. Innovaatio-ohjelman kansainvälisen toiminnan toisena tavoitteena on löytää yhteisiä kansainvälisiä kumppaneita ja verkostoja, joiden avulla tehdään laajempaa kansainvälistä yhteistyötä mm. tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen mahdollistamiseksi. Pyrkimyksenä on lisäksi edistää alueen yritysten ja muiden sidosryhmäorganisaatioiden pääsyä kansainvälisiin verkostoihin ja hankkeisiin.

Innovaatio-ohjelman kansainvälistymistoimet tukevat olemassa olevia korkeakoulujen kansainvälisiä verkostoja ja kansainvälistä toimintaa. Erityisenä tavoitteena on kehittää pohjaa yhteisille kansainvälisille verkostoille ja kumppanuuksille sekä toimia tavoitteellisena kehityssuunnitelmana pääsyyssä Euroopan unionin osaja- ja asiantuntijayhteisöihin.

Innovaatio-ohjelman kansainvälinen verkostoituminen keskittyy valikoidusti EU:n virallisiin, monialaisiin ja teemapohjaisiin verkostoihin, kuten *European Regions Research and Innovation Network (ERRIN)*, *Osaamis- ja innovaatioyhteisöt (KIC)*, teknologiaplatformat, *Eurooppalaiset innovaatiokumppanuudet (EIP)*, *Älykkään erikoistumisen Platform (SR3)*, *European Design Innovation Platform (EDIP)* sekä *European Network of Living Labs (ENOLL)*. Keskeisenä yhteistyökumppanina EU-verkostoissa toimii Brysselissä sijaitseva Itä- ja Pohjois-Suomen toimisto verkostoineen ja asiantuntijoineen. Lisäksi keskiössä tulee olemaan Arktisen yliopiston toiminta, erityisesti sen temaattiset verkostot.